

Ono što zabilježava jeste činjenica da se veliki deo tih grejača uključuje sinhronizovano (ujutro i na povratku sa posla), što predstavlja veliko opterećenje električne mreže. I ukupna potrošnja energije za ove potrebe je značajna. U nas nema tačnih procena koliko ona iznosi, ali se možemo poslužiti jednostavnim računom da to doznamo. Računa se da se po stanovniku dnevno troši ili treba da troši, na srednjem životnom standardu, oko 50 litara vode zagrijane do 50°C (zagrevanje od 15 do 50°C). Pošto nam je potrebno 4 185 J da bismo 1 litar vode zagrijali za 1°C, to je za održavanje higijene 22 miliona Jugoslovena potrebno godišnje oko 16 milijardi kilovat-časova. A to je oko 20 odsto naše sadašnje godišnje potrošnje električne energije. Zar je to mali zalogaj?

Dr Paar se buni što solarni grejači predstavljaju starovremenske naprave, kakve su koristili još Rimljani. Moja tačka gledišta se i ovde znatno razlikuje od njegove. Nemam osećanje da činim čast civilizaciji iduci u tako visoku tehnologiju kakvu traži nuklearna elektrana da bih, na kraju, učinio nešto tako jednostavno za šta je u stanju bio još pečinski čovek, tj. da bih zagrejao vodu kojom će oprati ruke. Naprotiv.

Što se tiče cene solarnih grejača, dr Paar ne spori da je ona već prihvatljiva. Meni su poznata neka rešenja koja će je učiniti još prihvatljivijom od onih što ima u vidu dr Paar. Kada čovek dobro razmisli, onda uvida da bi masovno uvođenje solarnih grejača u nas predstavljalo u ovom trenutku najefтинiji i najprihvatljiviji način da dođemo do novih stotina megavata toplotne, odnosno (efektivno) električne snage.

Nije čudno, stoga, što su elektroprivredna preduzeća u Italiji i nekim drugim zemljama počela da o svom trošku uvode u kuće solarnе grejače vode.

malog značaja i da predstavlja manji zalogaj. Po njemu, takvo grejanje spada u arhaične metode. Arhaična je to metoda, zaista, utoliko što je još Sokrat dao izvanredna osnovna uputstva kako treba graditi solarnu kuću, uputstva koja smo u modernim vremenima, na žalost, napustili.

Zapitao bih dr Paara, inače teorijskog fizičara, da li je čuo za teoriju toplotnog ponašanja kuće. – Ne verujem da je čuo, jer tako nešto još ne postoji. I nije li čudno da imamo teoriju za gotovo svaku stvar koja nam padne na pamet – imamo, na primer, teoriju atoma, teoriju čvrstog stanja, teoriju bilo koje toplotne maštine, teoriju nastanka života, teoriju kosmosa, itd. – a nemamo teoriju doma u kome živimo?

Kuća je, u izvesnom smislu, toplotna mašina, i to vrlo složena. U njoj se energija proizvodi, transformiše, prerađuje, čuva, troši i šta sve još ne! Ona je, u stvari, tako složen termodinamički objekt da je za sada trećiramo samo pomoću modela. Nedavno smo dobili jedan ambiciozan kompjuterski program za obračun ponašanja kuće. Ispostavilo se da je za taj program neophodan najveći američki kompjuter.

Ne treba da govorim dr Paaru o potrebi da se formuliše teorija svega što gradimo ili što izučavamo. Jer, kao što je rekao Boltzman, nema ničeg praktičnijeg od teorije. Verujem da bi dr Paar, kada bi se bavio ovim problemom, morao da upotrebi sve svoje sposobnosti i dosta znanja da bi ga rešio. Za veće objekte zadatak nije ništa lakši od razvijanja modela atomskog jezgra.

No konkretnije o samom problemu solarnog grejanja zgrada.

PASIVNA SOLARNA ARHITEKTURA

Ja sam pristalica koncepta samogrejne solarne kuće, tj. kuće koja potrebnu grejnu energiju sama, bez posebnih uređaja, zahvata od sunca i skladišti. Na kuću, kao što sam vec naveo, zimi pada dovoljno Sunčeve energije, samo je

ARHAIZAM ILI AVANGARDA

Zabilježava me što profesor Paar smatra da je otkriće samogrejnih solarnih kuća (pasivnog načina grejanja) od